

ОӘЖ 004

Аукенов Болат Майжанович

физика-математика ғылымдарының кандидаты, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының аға оқытушысы,

e-mail: aukenov-a@list.ru

Құдайбергенова Рабиға Бауржанқызы

магистр, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

e-mail: kudaybergenova.rabiga@mail.ru

Адысканова Галия Тукмадыевна

магистр, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының магистрі, оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

e-mail: galiya.adyskanova@bk.ru

ОҚУ ҮРДІСІНДЕ АКТ-Ң ЕНГІЗІЛУІНІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Мақалада білім алушылар АКТ қолдану саласында қажетті дағдыларды меңгеруі, АКТ XXI ғасырды маңыздылығы қарастырылған. АКТ адам өмірінің барлық салаларына, әсіресе оқыту жататын ақпараттық қызметке әсер етеді. Білім беруде АКТ-ны пайдалану оқытушылар мен білім алушылардың еңбек өнімділігін арттыруға, оқыту мен өзін-өзі оқыту тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Сондықтан білім беру мекемелерінде қалыптастыру мен дамытуды талап ететін негізгі құзыреттіліктердің арасында АКТ құзыреттілігін бөліп көрсетеді, олар ақпараттармен жұмыс істей білу, кең таралған ақпараттық міндеттерді заманауи жалпыға қолжетімді ақпараттық ресурстар (құралдар мен көздер) арқылы шешу.

Түйін сөздер: телекоммуникациялық технологиялар, ақпараттандыру, компьютер, графикалық редактор, электрондық оқулықтар.

В статье говорится о роли ИКТ в XXI веке. ИКТ играет большую роль в различных человеческой жизни, особенно влияет на информационную деятельность. Использование ИКТ в образовании позволит повысить производительность труда преподавателей и обучающихся, повысить эффективность обучения и самообразования. Поэтому требуется формирование и развитие в образовательных учреждениях выделяет ИКТ компетенции между основными компетенциями, которые помогают учению работать с информации, общаться с широким спектром современных информационных задач, решение посредством доступных информационных ресурсов (средств и источников).

Ключевые слова: телекоммуникационные слова, информатизация, компьютер, графический редактор, электронные учебники.

The article discusses the acquisition of students the necessary skills in the field of ICT, the importance of ICT in the XXI century. ICT affects all areas of human life, especially information activities, which include education. The use of ICT in education will increase the productivity of teachers and students, improve the efficiency of training and self-education. Therefore, among the key competencies that require the formation and development in educational institutions, there are ICT competencies that are able to work with information, solve widespread information problems through modern public information resources (tools and sources).

Keywords: telecommunication technologies, Informatization, computer, graphic editor, electronic textbooks.

Заманауи білім берудің алдында тұрған өзекті мәселелердің бірі білім алушыларды ересек өмірге дайындау, өз мүдделерін, қабілеттерін іске асыру, өмірлік жоспарларды орындау болып табылады. Оқытуды дараландыру, танымдық іс-әрекетті белсендіру, оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту мәселелері үлкен маңызға ие болады, бұл олардың табысты әлеуметтенуінің шарттарының бірі болып табылады. Бүгінгі таңда біз білім алушыларды күтетін нәрсемен ойланбаймыз. Болашақ олардан ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) саласында мол білім қорын талап ететіні белгілі. Бүгінгі күні жұмыс туралы ұсыныстардың 60% - ы ең төменгі компьютерлік білімді талап етеді және бұл пайыз өседі. Оқыту

ақпараттармен жұмыс істеуде едәуір дәрежеде құрылады. Ақпаратты өңдеу және коммуникация әрқашан оқу қызметінің негізгі түрлері болып табылады және қалады.

Білім беру алдында тұрған маңызды міндеттердің бірі білім алушылардың кәсіби және жалпы құзыреттілікті қалыптастыру үшін ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды меңгеруі болып табылады. Тек дәстүрлі оқыту әдістерін пайдалана отырып, бұл міндетті шешу мүмкін емес. Лицейде әрбір оқушыны белсенді танымдық процеске тарту және қажетті ақпаратқа еркін қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін жағдай жасау қажет. [1]

Бұл тек білім беру мазмұны ғана емес, қанша қолданылатын оқыту технологиясы.

Компьютер сабақта жұмыс құралы мен оқытушының өз функцияларын орындай алады. Жұмыс құралының функциясында компьютер тесттерді дайындау, оларды сақтау құралы, мәтіндік редактор; графопостроитель, графикалық редактор; үлкен мүмкіндіктегі есептеуіш машина (нәтижелерді әртүрлі түрде ресімдеумен); модельдеу құралы ретінде әрекет етеді. Оқытушы қызметінде компьютер оқу ақпаратының көзі; көрнекі құрал; жеке ақпараттық кеңістік; тренажер; диагностика және бақылау құралы болып табылады. Сабаққа дайындық кезеңінде компьютер сабақ, тақырып, курс конспектісінің компьютерлік моделін жасауға мүмкіндік береді; материалды барынша орынды орналастыру; негізгі материалды қосымша ақпаратпен қамтамасыз ету; білім алушылардың ерекшеліктерін ескере отырып материалды таңдау және жүйелеу. Сабақ өткізу кезеңінде компьютер уақытты үнемдеуге; оқытудың эмоциялық, эстетикалық, ғылыми сенімділігін арттыруға; түрлі талдағыштарға әсер ете отырып, білімді меңгеру процесін оңтайландыруға; оқытуды дараландыруға; сабақтың маңызды проблемасына назар аударуға; кез келген уақытта таныс материалға оралуға; білім алушылардың оқу материалын өз бетінше пайдалануға мүмкіндік береді. Білім алушылардың білімін тез және тиімді бақылау мүмкіндігі ақпараттық технологияларды қолдану пайдасына тағы бір дәлел болып табылады. Ақпараттық ресурсты қолдану арқылы оқыту моделінің мәні мен оң нәтижесі келесі аспектілер болып табылады: оқыту технологиясы орталығында - оқушы; оқу іс – әрекеті негізінде – ынтымақтастық; білім алушының оқу үдерісінде позициясы – белсенді; перспективалы мақсаты-оқушының өзін-өзі жетілдіруге деген уәждемесін қалыптастыру және қабілетін дамыту.[2]

АКТ көмегімен шешілетін міндеттер:

- ақпаратпен жұмыс істей білуді қалыптастыру;
- кәсіби құзыреттілікті қалыптастыру;
- "ақпараттық" қоғамның тұлғасын тәрбиелеу;
- білім алушыларға көптеген оқу материалын беру мүмкіндігі;
- оңтайлы шешім қабылдау қабілеті мен зерттеу іскерлігін қалыптастыру.

Сабақта АКТ-ны қолдану электронды оқулықтарды, презентацияларды қолдануды көздейді. Білім беру бағдарламалары мультимедиялық құрал бола отырып, білім

алушылардың дербестік деңгейін арттыруға мүмкіндік береді, мұғалім тек олардың әрекеттерін үйлестіреді. Қажет болған жағдайда білім алушы оған түсініксіз тақырыпқа кері қайтуы мүмкін.

Электронды оқулықтар келесі дидактикалық тапсырмаларды шешуге көмектеседі:

- пән бойынша базалық білімді меңгеру;
- білімді жүйелеу;
- емтихан атмосферасына психологиялық теңшеу;
- ең қиын сұрақтарға жауап беру;
- компьютерді қолдану арқылы оқу материалымен өзіндік жұмыс дағдыларын қалыптастыру;
- өзін-өзі бақылау дағдыларын қалыптастыру;
- жалпы оқуға және атап айтқанда химияға уәждемені қалыптастыру;
- білім алушыларға оқу материалымен дербес жұмыс жасауда оқу-әдістемелік көмек көрсету;
- қолайлы білім беру ортасын және ақпарат көздерін іздеу мен пайдалануда өз бетінше таңдау мүмкіндігін қамтамасыз ету, яғни білім алушыны қысқа мерзімде емтиханға дайындау.

Оқу материалын ұсынудың ең тиімді нысандарына мультимедиялық презентацияларды жатқызуға болады. Бұл форма материалды алгоритмдік тәртіпте толық құрылымдалған ақпаратпен толтырылған жарқын тірек бейнелер жүйесі ретінде ұсынуға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда білім алушыларды қабылдаудың әртүрлі арналары қолданылады, бұл ақпаратты фактографиялық түрде ғана емес, сонымен қатар оқушылардың жадына ассоциативті түрде енгізуге мүмкіндік береді. Презентацияларды сабақтың кез келген кезеңінде және сабақтың кез келген кезеңінде пайдалану орынды: жаңа материалды түсіндіру, бекіту, қайталау, бақылау кезінде. Бұл ретте презентация әр түрлі қызметтерді орындайды: оқытушы, жұмыс құралы, оқыту нысаны, ынтымақтас ұжым. Компьютерлік модельдерді пайдалану бейнелі ойлауға және материалды жақсы меңгеруге ықпал етеді. Жаңа материалды (презентациялар, лекцияларды ресімдеу ретінде) оқып-үйрену кезінде, сабақта алған білім мен іскерлікті алғашқы бекіту кезінде, дағдылар мен іскерлікті пысықтау кезінде (оқыту тестілеуі), практикалық сабақтарды өткізу кезінде, сондай-ақ білімді бақылау және түзету кезінде компьютерлік технологияларды сабақта қолдану пайдалы. Компьютерлік бағдарламалар әлсіз оқушы үшін де, дәлелді оқушы үшін де қызығушылық тудырады. Әлсіз оқушылар аз

уақыт жасайды, бірақ өз оқу еңбектерінен қанағаттану алады. Мықты оқушы жолдастарын күтпестен, бастамашылық танытуға және іздеу жұмыстарына тереңірек түсуге мүмкіндік алады.[3]

Интерактивті тақта-бейнені тақтаға проектор беретін компьютерге қосылған сенсорлы экран. Интерактивті тақта түрлі оқыту стильдерін пайдаланады: визуалды, есту немесе кинестетикалық. Интерактивті тақтаның арқасында оқушылар кез-келген уақытта қозғалуға болатын үлкен түрлі-түсті суреттер мен диаграммаларды көре алады. Интерактивті тақтаны пайдалану кезінде кәдімгі сабақ тиімдірек болады, сабақтың серпінділігі артады, бейне-әрекеттер мен бейне-өзара әрекеттесу мүмкіндігі ашылады. Басқаша айтқанда, оқытушы өз тарапынан ең аз күш-жігерді пайдалана отырып, кез келген саланың ақпараттық алаңында үнемі бола алады. Интерактивті тақтаның тағы бір артықшылығы-компьютермен сымсыз өзара әрекеттесу мүмкіндігі. Интерактивті тақтаның көмегімен енгізілетін ақпарат компьютердің жадына енгізіледі. Интерактивті тақтаны пайдалана отырып өткізілетін бейнеконференция қатысушылардың орналасқан жеріне қарамастан, нақты уақыт режимінде әр түрлі

компьютерлерден енгізілетін ақпаратпен алмасуға мүмкіндік береді.

Заманауи сабақ бүгінгі күні тек оқытушының қызметі ғана емес, яғни оқыту түрі ретінде, сонымен қатар оқушының қызметі, яғни оқу формасы ретінде қарастырылады. Сабақты бағалау кезінде компьютерлік техниканы пайдалану оқушылардың белсенділігіне, сабақтың әр түрлі кезеңдерінде олардың жұмысқа қабілеттілігіне, өзіндік іс-әрекет қалай іске асырылып жатқандығына, оқытудағы жеке тұлғаға бағытталған тәсілді жүзеге асыру мүмкіндігі пайда болғанына анықтау қажет.

Сабақта ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану кезінде білім алушылардың оқу іс-әрекетіне уәждемесі артады; оқушылардың іс-әрекеті белсендіріледі; оқыту процесін саралау және дараландыру мүмкіндіктері кеңейтіледі; білім алушылардың қосымша білім алу мүмкіндігі пайда болады. [4]

Осылайша, тәрбие-білім беру үдерісінде ақпараттық - коммуникациялық технологияларды пайдалану тек мақсатқа сай емес, сонымен қатар педагогтердің алдына "білім беруді жаңғырту тұжырымдамасы" - жан-жақты дамыған тұлғаны дайындау мақсатына жетуге мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- 1.Ахметшина Г.Х. Использование ИКТ в учебно-воспитательном процессе.
- 2.Лямзин Д.В. Использование ИКТ в учебном процессе // Материал из Letopisi.Ru — «Время вернуться домой».
- 3.Бабич И.Н. Новые образовательные технологии в век информации / Материалы XIV Международной конференции «Применение новых технологий в образовании». – Троицк: Фонд новых технологий в образовании «Байтик». – 2003. – С. 68-70.
- 4.Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С. Полат

Аукенов Болат Майжанович

Лауазымы: ф.-м.ғ.к., ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Почталық мекен-жайі: 071400, Шәкәрім көшесі, 54 үй

Ұялы.тел: 87779805621

Құдайбергенова Рабиға Бауржанқызы

Лауазымы: Магистр, ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Почталық мекен-жайі: 071400, к. Ибраева 181/93

Ұялы.тел: 87028199244

Адысканова Галия Тукмадыевна

Лауазымы: Магистр, ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Почталық мекен-жайі: 071400, к. Засядко 58 үй,21

Ұялы.тел: 87027491017

Оқу үрдісінде АКТ-ң енгізілуінің маңыздылығы

Аукенов Болат Майжанович

Должность: к.ф.-м.н., старший преподаватель кафедры информационно-технических наук, Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет, г. Семей

Почтовый адрес: 071400, ул. Шакарима 54 дом

Сот.тел: 87779805621

Кудайбергенова Рабига Бауржанкызы

Должность: Магистр, преподаватель кафедры информационно-технических наук, Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет, г. Семей

Почтовый адрес: 071400, ул. Ибраева 181/93

Сот.тел: 87028199244

Адысканова Галия Тукмадыевна

Должность: Магистр кафедры информационно-технических наук, Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет, г. Семей

Почтовый адрес: 071400, ул. Засядко 58 дом,21

Сот.тел: 87027491017

Использование икт в учебном процессе

Aukenov Bolat Maizhanovich

Position: PhD in Physico-mathematical sciences, senior teacher of the Department of information and technical Sciences, master, Kazakh humanitarian and legal innovation University, Semey

Mailing address: 071400, st. Shakarima 54 house

Mob.phone: 87779805621

Kudaibergenova Rabiga Baurzhankyzy

Position: Master, teacher of the Department of information and technical Sciences, master, Kazakh humanitarian and legal innovation University, Semey

Mailing address: 071400, st. Ibraeva 181/93

Mob.phone: 87028199244

Adyskanova Galiya Tukmadyevna

Position: Master of the Department of information and technical Sciences, Kazakh humanitarian and legal innovation University, Semey

Mailing address: 071400, st. Zasyadko 58 house ,21

Mob.phone: 87027491017

The use of ict in the educational process